

WFT BASIS BEREKENINGEN

WFTsamenvattingen
Alphen aan den Rijn
Alle rechten voorbehouden

Deze uitgave is met veel zorg samengesteld. De juistheid van de gegevens is mede afhankelijk van informatie die ons door derden is verstrekt. WFTsamenvattingen aanvaardt geen aansprakelijkheid voor onjuistheden of onvolledigheden.

© Copyright: dit document is auteursrechtelijk beschermd. Het is verboden dit document te verspreiden, te vermenigvuldigen of op een andere wijze openbaar te maken zonder schriftelijke toestemming van WFTsamenvattingen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Persoonlijk vermogen	3
3. Te late betaling en incassokosten	4
4. Box 1 - Inkomstenbelasting	5
5. Box 2 - Inkomstenbelasting	14
6. Box 3 - Inkomstenbelasting	15
7. Nalatenschap	19
8. Legitieme portie	23
9. Erfbelasting	24
10. Schenkbelasting	29
11. Consumptief krediet	32
12. Hypothecair Krediet	33
13. Verzekeringen	34
14. Slotwaarde eenmalige storting	37

1. Inleiding

Algemene toelichting

In het onderstaande document lichten we per onderwerp de benodigde rekenvaardigheden toe. We lichten een stukje theorie toe, vermelden de formules, en passen dit vervolgens toe in voorbeeldberekeningen. Zo maak jij je op een snelle en eenvoudige wijze alle benodigde rekenvaardigheden eigen.

Wij houden bij het maken van deze berekeningen rekening met de kandidatenbrochure van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD). Zij zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de toetstermen en de invulling van het daadwerkelijke Wft Basis Examen.

Numerieke vragen

Kenmerken:

Op het examen moet je bij numerieke vragen een getal of een bedrag berekenen en invullen in het aangegeven vak. De berekening hoeft niet te worden toegevoegd. Als je het juiste antwoord hebt ingevuld, dan krijg je de maximale score. In veel gevallen is er een zekere foutmarge. De marge verschilt per vraag, en wordt niet vermeld.

Beantwoorden:

Bij numerieke vragen kunnen alleen getallen, punten en komma's worden ingevuld. De tekens % en € staan voor of achter het invoerveld en worden niet door jou ingevuld.

- Gebruik in het geval van decimalen achter de komma een komma-teken, geen punt-teken.
- Een punt-teken mag alleen worden gebruikt bij duizendtallen. Het gebruik hiervan is niet verplicht.

Antwoord afronden:

Bij numerieke vragen staat aangegeven op welke wijze het antwoord moet worden afgerond.

Kom je uit op een geheel bedrag?	Vul twee nullen achter de komma in.
Kom je uit op een niet geheel bedrag?	Vul twee cijfers achter de komma in.

Tijdens het berekenen van numerieke vragen rond je in principe niet tussentijds af. **Uitzondering!** De enige uitzondering op deze regel komt voor bij vragen die te maken hebben met de Belastingdienst. De Belastingdienst rondt tussentijds af in het voordeel van de consument. Deze regel wordt daarom ook toegepast op het echte Wft Basis Examen. Wij passen deze regel daarom ook toe in hieronder staande berekeningen.

2. Persoonlijk vermogen

Balans

Balans = een overzicht van bezittingen en verplichtingen van een huishouding op een bepaald moment, uitgedrukt in een geldwaarde. Het is een belangrijk hulpmiddel om te achterhalen of een huishouding een overschot of een tekort heeft. De balans geeft de huidige stand van zaken weer. De balans bestaat uit twee kolommen:

- **Activa** = bezittingen van de huishouding.
- **Passiva** = verplichtingen van de huishouding, oftewel de bronnen waarmee een huishouding de bezittingen heeft gefinancierd.

Een balans moet in evenwicht zijn. Het totaal aan activa en passiva moet gelijk zijn. Je kunt de balans in evenwicht brengen door een extra post 'Persoonlijk vermogen' op te nemen aan de passiefzijde.

Persoonlijk vermogen = totale waarde van bezittingen - totale waarde van de verplichtingen

Er is discussie over de posten die op de balans moeten staan. In dit hoofdstuk volgen we de benadering van de financieel planners. Op de balans staan alleen de waarden van bezittingen en verplichtingen die extern zijn vastgelegd. Voorbeelden: tegoeden op betaal- en spaarrekeningen, aandelenbezit, kredietovereenkomsten en eigendommen die in een openbaar eigendomsregister ingeschreven zijn (huizen, schepen). De waarde van gebruiksgoederen (zoals een auto of een bankstel) wordt dus niet meegenomen. Deze waarde is namelijk te onzeker (dalende dagwaarde, schade, totaalverlies). De waarde van een verzameling wordt soms wel opgenomen (juwelen of kunst).

De balans van een consumentenhuishouding toont twee belangrijke graadmeters:

- **Solvabiliteit:** de verhouding tussen persoonlijk en vreemd vermogen.
 - **Solvabele huishouding** = een huishouding met een positief persoonlijk vermogen (bezittingen > verplichtingen). Er is een reserve aanwezig voor het aangaan van nieuwe verplichtingen.
 - **Insolvabele huishouding** = een huishouding met een negatief persoonlijk vermogen (bezittingen < verplichtingen). Boekhoud technisch is deze huishouding failliet. Zolang kredietverstrekkers hun leningen niet tegelijkertijd opeisen is er geen probleem. Let op: een negatief persoonlijk vermogen kan al ontstaan door een kleine daling in de marktwaarde van een woning.
- **Liquiditeit:** in welke mate kan de consument aan haar lopende verplichtingen voldoen.
 - **Liquide huishouding** = er zijn voldoende direct inzetbare middelen om de verplichtingen na te komen. Denk aan: voldoende geld beschikbaar op de betaalrekening.
 - **Niet-liquide huishouding** = er is een gebrek aan direct inzetbare middelen om de verplichtingen na te komen. Denk aan: te weinig geld beschikbaar op de betaalrekening.

De makkelijkste manier om het persoonlijk vermogen vast te stellen is door een opstelling te maken.

Voorbeeld 1:

Gegevens:

Eigen woning marktwaarde:	€ 290.000
Inboedel:	€ 15.000
Auto:	€ 6.000
Aandelenbezit:	€ 19.000
Lening aan vriend:	€ 6.000
Spaarrekening:	€ 23.000
Betaalrekening:	€ 3.500
Hypotheek:	€ 250.000
Studieschuld:	€ 10.000
Belastingaanslag:	€ 2.000

Hoeveel bedraagt het totale vermogen van deze persoon?

Balans			
Woning	€ 290.000	Hypotheek	€ 250.000
Aandelenbezit	€ 19.000	Studieschuld	€ 10.000
Vorderingen	€ 6.000	Aanslag	€ 2.000
Spaarsaldo	€ 23.000		
Banktegoeden	€ 3.500		
Totaal	€ 341.500	Totaal	€ 262.000

Het verschil tussen beiden kolommen geeft het persoonlijk vermogen weer. In dit geval bedraagt het persoonlijk vermogen = € 341.500 – € 262.000 = **€ 79.500,00**

Let op: de waarde van gebruiksgoederen (zoals een auto of bankstel) wordt niet meegenomen op de activa-zijde van de balans. Dit omdat de waarde te onzeker is (dalende dagwaarde, schade, totaalverlies etc.).

3. Te late betaling en incassokosten

Te late betaling en incassokosten

De Wet Incassokosten (WIK) en het daarop gebaseerde Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke kosten bepalen wanneer en hoeveel kosten aan de consument in rekening mogen worden gebracht bij te late betaling. Het doel is om de consumenten te beschermen tegen hoge kosten. De kosten bedragen een bepaald percentage van de vordering, waarbij het percentage afneemt naarmate de vordering hoger is. Verder geldt er een minimum- en maximumtarief aan buitengerechtelijke incassokosten.

De incassoprocedure bestaat uit een aantal fasen:

1. Crediteur stuurt factuur met betalingstermijn
2. Na het verstrijken van de betalingstermijn en niet-betaling stuurt de crediteur de eerste aanmaning met ingebrekestelling. Een aanmaning is een nieuwe betalingstermijn. Een ingebrekestelling is een verklaring waarin de crediteur stelt dat de debiteur (degene die de verplichting is aangegaan) zijn verplichtingen niet is nagekomen.
3. Na het verstrijken van de nieuwe betalingstermijn en niet-betaling is de debiteur in verzuim.
4. Crediteur stuurt een schriftelijke aanmaning waarin het factuurbedrag in herinnering wordt gebracht met weer een nieuwe betalingstermijn van 14 dagen. In deze aanmaning vermeldt de crediteur met welk bedrag het factuurbedrag verhoogd wordt wanneer niet aan de betalingstermijn wordt voldaan. Dit bedrag mag maximaal het bedrag op basis van de WIK zijn.

Let op: op vorderingen die voortkomen uit consumptief krediet dat onder de Wet op het consumentenkrediet (Wck) valt, mogen geen incassokosten in rekening worden gebracht.

Wettelijke rente: als een debiteur in verzuim is mag de crediteur vertragingsrente in rekening brengen. Er zijn twee mogelijke tarieven:

- **Contractueel tarief**: geldt als er binnen de overeenkomst een rentetarief is afgesproken m.b.t. vertraging.
- **Wettelijke rente**: geldt als er niets bij overeenkomst geregeld is en bedraagt 2% per jaar.

Voorbeeld 1:

Gegevens:

Vordering: € 2.500
Openstaande dagen: 200 dagen
Wettelijke rente: 2%

Hoeveel bedraagt de totale achterstand?

Eerste jaar: $€ 2.500 \times (200/365) \times 2\% = € 27,40$
Totale openstaande vordering = $€ 2.500 + € 27,40 = € 2.527,40$

Voorbeeld 2:

Gegevens:

Vordering: € 2.500
Openstaande dagen: 400
Wettelijke rente: 2%

Hoeveel bedraagt de totale achterstand?

Eerste jaar: $€ 2.500 \times (365/365) \times 2\% = € 50$
Tweede jaar: $€ 2.500 \times (35/365) \times 2\% = € 4,79$
Totale openstaande vordering = $€ 2.500 + € 50 + € 4,79 = € 2.554,79$

4. Box 1 - Inkomstenbelasting

Box 1: inkomen uit werk en woning

Inkomstenbestanddelen:

- **Loon** uit dienstverband, VUT- en pensioenuitkering, uitkeringen uit sociale verzekering (WW, ZW en AOW)
Onder loon valt ook een auto van de zaak: als een werknemer meer dan 500 privé-kilometers met een auto van de zaak rijdt, dan krijgt hij een fiscale bijtelling op zijn loon.
- **Winst uit onderneming** geldt voor ondernemingen zonder rechtspersoon: eenmanszaak, vennootschap onder firma (v.o.f.), zelfstandige beroepsbeoefenaren (bijv. tandarts).

$$\text{Winst} = \text{omzet} - \text{ondernemingskosten}$$

Fiscale winst = winst waarover de ondernemer belasting moet betalen. Hierbij spelen ook bepaalde bijtellingen en aftrekposten (bijv. ondernemersaftrek en mkb-winstvrijstelling) een rol.

- **Resultaat uit overige werkzaamheden**: freelancewerk en bijklussen.
- **Periodieke uitkeringen en verstrekkingen**: lijfrenten waarbij premieaftrek mogelijk was, en alimentatie-inkomsten. Partneralimentatie is belast in box 1. Let op: kinderalimentatie, kinderbijslag en zorgtoeslag zijn niet belast in box 1.
- **Inkomsten uit eigen woning**: het betreft de eerste eigen woning waar de belastingplichtige permanent verblijft. Andere woningen zijn belast in box 3. De inkomsten uit de eigen woning zijn zelden positief. Om deze

reden betreft het een aftrekpost die in mindering mag worden gebracht op het overige inkomen in box 1. De aftrekpost heet 'negatieve inkomsten uit eigen woning'. Zie voor meer informatie het kopje '(negatieve) inkomsten uit eigen woning'.

Voor elk inkomensbestanddeel bestaan bepaalde aftrekbare kosten. Dit kan ertoe leiden dat een inkomensbestanddeel negatief is. Zo bestaat er bijv. voor loon de aftrekpost reisaftrek.

Heffing: het tarief is afhankelijk van het feit of je de AOW-leeftijd hebt bereikt. Als je de AOW-leeftijd nog niet hebt bereikt dan geldt een progressief tweeschijventarief oplopend tot 49,50% (2022). Als je de AOW-leeftijd hebt bereikt dan geldt een progressief drieschijventarief oplopend tot 49,50% (2022).

(Negatieve) inkomsten uit eigen woning

De (negatieve) inkomsten uit eigen woning kun je met behulp van de volgende formule berekenen:

$$\text{(negatieve) inkomsten uit eigen woning} = \text{eigenwoningforfait} - \text{aftrekbare kosten}$$

Eigenwoningforfait = een bijtelling in box 1 vanwege het eigenwoningbezit. Het is een bepaald percentage van de WOZ-waarde van de woning. Hierin zitten onderhoudskosten en afschrijvingen verwerkt. De belastingplichtige mag deze kosten dus niet meer aftrekken. De WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld door de gemeente.

$$\text{Eigenwoningforfait} = \text{percentage} \times \text{WOZ-waarde}$$

Eigenwoningforfait per 1 januari 2022:

WOZ-waarde meer dan	WOZ-waarde niet meer dan	Eigenwoningforfait op jaarbasis
-	€ 12.500	Nihil
€ 12.500	€ 25.000	0,15%
€ 25.000	€ 50.000	0,25%
€ 50.000	€ 75.000	0,35%
€ 75.000	€ 1.130.000	0,45%
€ 1.130.000	-	€ 5.085 + 2,35% van de WOZ-waarde > € 1.130.000

Aftrekbare kosten: er zijn verschillende kosten die de belastingplichtige in het kader van het aangaan van een eigenwoningschuld mag aftrekken. Het gaat in dit verband om de rente van de geldleningen die de belastingplichtige aangaat in verband met zijn eigen woning (eigenwoningschuld). Dit kan een hypothecaire of persoonlijke lening zijn. Onder aftrekbare kosten vallen ook: de taxatiekosten, notariskosten voor de hypotheekakte en de afsluitkosten. Let op: er is alleen een aftrekpost als de schuld is aangegaan om een woning te kopen, verbouwen of te verbeteren.

Rente eigenwoningschuld = betaalde rente over de schuld die is aangegaan voor de eigen woning.

$$\text{Rente eigenwoningschuld} = \text{uitstaande schuld} \times \text{rentepercentage}$$

Wanneer is er een aftrekpost?

- Eigenwoningforfait < betaalde rente = aftrekpost 'negatieve inkomsten uit eigen woning'.
- Eigenwoningforfait > betaalde rente = geen aftrekpost, maar ook geen extra bijtelling bij het inkomen uit werk en woning. Er is in dit geval sprake van een kleine eigenwoningschuld.

Vanaf 1 januari 2019 wordt de aftrek voor de kleine eigenwoningschuld over 30 jaar afgebouwd. Dit betekent dat je per 2019 nog maar 96,67% van het verschil tussen de eigenwoningforfait en de aftrekbare kosten niet hoeft bij te tellen. Het percentage neemt ieder jaar af met 3,33%. In 2020 bedraagt het percentage 93,33%.

Vanaf 1 januari 2048 vervalt de aftrek helemaal. Een positief inkomen uit de eigen woning moet vanaf 2048 dus volledig worden bijgeteld bij het inkomen uit werk en woning.

Belastbaar inkomen uit werk en woning = bruto inkomen + inkomsten uit eigen woning

Voorbeelden: Eigenwoningforfait berekenen

Voorbeeld 1:

Gegevens:

Gedurende het hele jaar een woning
WOZ-waarde: € 240.000

Hoeveel bedraagt het eigenwoningforfait van deze woning voor dit jaar?

Deze vraag heeft betrekking op de Belastingdienst. Hier geldt dus de regel: 'tussentijds afronden in het voordeel van de consument'.

Eigenwoningforfait = $0,45\% \times € 240.000 = € 1.080,00$

Voorbeeld 2:

Gegevens:

Gedurende 6 maanden een woning
WOZ-waarde: € 500.000

Gedurende 3 maanden een woning
WOZ-waarde: € 350.000

Gedurende 3 maanden een huurwoning

Hoeveel bedraagt het eigenwoningforfait voor deze consument voor dit jaar?

Deze vraag heeft betrekking op de Belastingdienst. Hier geldt dus de regel: 'tussentijds afronden in het voordeel van de consument'.

Eigenwoningforfait = $(6/12 \times € 500.000 \times 0,45\%) + (3/12 \times € 350.000 \times 0,45\%) = € 1.518,75$.
Dit is afgerond in het voordeel van de consument: **€ 1.518,00**

Voorbeeld 3:

Gegevens:

Gedurende het hele jaar een woning
WOZ-waarde: € 1.240.000

Hoeveel bedraagt het eigenwoningforfait voor deze consument voor dit jaar?

Deze vraag heeft betrekking op de Belastingdienst. Hier geldt dus de regel: 'tussentijds afronden in het voordeel van de consument'.

Eigenwoningforfait = $€ 5.085 + 2,35\% \times (€ 1.240.000 - € 1.130.000) = € 5.085 + 2,35\% \times € 110.000$
 $= € 5.085 + € 2.585 = € 7.670,00$
